

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky predkladá návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 521/2021 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vysokokvalifikovaným štátnym príslušníkom tretích krajín (ďalej len „návrh nariadenia“).

Vzhľadom na časovú platnosť nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 521/2021 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vysokokvalifikovaným štátnym príslušníkom tretích krajín pre rok 2022 je nevyhnutné zabezpečiť pokračovanie režimu udeľovania národných víz aj na nasledujúci kalendárny rok. Zároveň sa navrhuje pre rok 2023 aktualizovať prílohu č. 1, ktorá obsahuje zoznam popredných svetových vysokých škôl a inštitúcií a prílohu č. 2, ktorá obsahuje zoznam zamestnaní s vysokou pridanou hodnotou pre hospodárstvo Slovenskej republiky.

Množina popredných svetových vysokých škôl bola určená so zreteľom na potreby transparentnosti, nezaujatosti, inkluzívnosti a aktuálnosti. Tri zvolené rebríčky vysokých škôl, the Times Higher Education (THE), the Academic Ranking of World Universities (ARWU, tzv. šanghajsky rebríček) a Quacquarelli Symonds (QS), sú aj v rámci akademickej obce považované za rebríčky s celosvetovo najväčším vplyvom. Vo výslednom okruhu figurujú univerzity, ktoré sa umiestnili do 500. miesta v aspoň jednom z týchto rebríčkov v poslednej zverejnenej verzii daného rebríčka v roku predchádzajúcom roku platnosti nariadenia.

Zamestnania vyžadujúce si vysokú kvalifikáciu a majúce zároveň vysokú pridanú hodnotu pre hospodárstvo Slovenskej republiky boli určené na základe medzinárodnej definície vysokokvalifikovaných zamestnancov, požiadavky, aby priemerná mzda príslušnej profesie dosiahla aspoň 1,2-násobok celonárodnej priemernej mzdy a na základe ďalšieho zosúladenia s hospodárskymi záujmami Slovenskej republiky. Oproti zoznamu pre rok 2022 došlo k úprave kritéria dosiahnutej mzdy – zníženiu z 1,5-násobku na 1,2-násobok celonárodnej priemernej mzdy. Vo výslednom zozname profesií je tak zastúpených 78 podskupín povolání z hlavnej triedy ISCO-08 1 a 2 (štvormiestne kódy). Ide o profesie, ktoré možno podľa obsahu práce rozdeliť na (i) riadiacich pracovníkov, (ii) profesie v IT s vysokou pridanou hodnotou, (iii) profesie v zdravotníctve s vysokou pridanou hodnotou, (iv) vedcov a výskumníkov a (v) ostatných technických špecialistov.

Ostatné parametre nariadenia ostávajú zachované, t.j. nariadenie vlády je naďalej umožňuje udelenie národného víza štátnym príslušníkom tretích krajín z dôvodu záujmu Slovenskej republiky na účel hľadania si zamestnania a na účel zamestnania, ktorí sú absolventmi

1. popredných svetových vysokých škôl alebo výskumných inštitúcií alebo absolventmi vysokých škôl v Českej republike alebo v Slovenskej republike alebo
2. vysokoškolského štúdia a ktorí budú zamestnaní v zamestnaniach vyžadujúcich si vysokú kvalifikáciu, a ktoré majú zároveň vysokú pridanú hodnotu pre hospodárstvo Slovenskej republiky (napr. odborníci v oblasti IT, odborníci v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou, lekári).

Ostáva tiež zachovaný počet možných udelených národných víz, a to súhrne najviac 3 000 národných víz pre kalendárny rok. Účinnosť návrhu nariadenia vlády sa navrhuje

od 1. januára 2023 tak, aby bola zabezpečená kontinuita procesu udeľovania národných víz pre vysokokvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín.

Návrh nariadenia vlády je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a súčasne je v súlade s právom Európskej únie, ako aj s revidovanou smernicou o modrých kartách.

Predložený návrh nariadenia vlády nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyv na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, služby verejnej správy pre občana a na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 a 2

Vzhľadom na časovú platnosť nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 521/2021 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vysokokvalifikovaným štátnym príslušníkom tretích krajín pre rok 2022 je nevyhnutné zabezpečiť pokračovanie režimu udeľovania národných víz aj na nasledujúce kalendárne roky. Vypúšťa sa teda časová limitácia nariadenia len rok 2022 a navrhuje sa uplatňovanie doterajšej kvóty na udelenie národných víz vždy na kalendárny rok. Teda aj v roku 2023 bude počet možných udelených národných víz súhrne najviac 3 000 národných víz pre kalendárny rok.

K bodu 3

Navrhuje sa úprava prechodného ustanovenia, pre účely konania o udelení národného víza, ktoré začalo a neskončilo pred 1. januárom 2022. V takom prípade sa konanie dokončí podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2022.

K bodu 4

Navrhuje sa pre rok 2023 aktualizovať prílohu č. 1, ktorá obsahuje zoznam popredných svetových vysokých škôl a inštitúcií a prílohu č. 2, ktorá obsahuje zoznam zamestnaní s vysokou pridanou hodnotou pre hospodárstvo Slovenskej republiky.

Množina popredných svetových vysokých škôl bola určená so zreteľom na potreby transparentnosti, nezaujatosti, inkluzívnosti a aktuálnosti. Tri zvolené rebríčky vysokých škôl, the Times Higher Education (THE), the Academic Ranking of World Universities (ARWU, tzv. šanghajsky rebríček) a Quacquarelli Symonds (QS), sú aj v rámci akademickej obce považované za rebríčky s celosvetovo najväčším vplyvom. Vo výslednom okruhu figurujú univerzity, ktoré sa umiestnili do 500. miesta v aspoň jednom z týchto rebríčkov v poslednej zverejnenej verzii daného rebríčka v roku predchádzajúcom roku platnosti nariadenia.

Zamestnania vyžadujúce si vysokú kvalifikáciu a ktoré majú zároveň vysokú pridanú hodnotu pre hospodárstvo Slovenskej republiky, boli určené na základe medzinárodnej definície vysokokvalifikovaných zamestnancov, požiadavky, aby priemerná mzda príslušnej profesie dosiahla aspoň 1,2-násobok celonárodnej priemernej mzdy a na základe ďalšieho zosúladenia s hospodárskymi záujmami Slovenskej republiky. Oproti zoznamu pre rok 2022 došlo k úprave kritéria dosiahnutej mzdy – zníženiu z 1,5-násobku na 1,2-násobok celonárodnej priemernej mzdy. Vo výslednom zozname profesií je tak zastúpených 78 podskupín povolání z hlavnej triedy ISCO-08 1 a 2 (štvormiestne kódy). Ide o profesie, ktoré možno podľa obsahu práce rozdeliť na (i) riadiacich pracovníkov, (ii) profesie v IT s vysokou pridanou hodnotou, (iii) profesie v zdravotníctve s vysokou pridanou hodnotou, (iv) vedcov a výskumníkov a (v) ostatných technických špecialistov.

K čl. II

Navrhuje sa, aby nariadenie nadobudlo účinnosť 1. januára 2023 tak, aby bola zabezpečená kontinuita procesu udeľovania národných víz pre vysokokvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín.